

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Segéd-szerkesztő:
KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

Zichy Jenő gróf.

A csipős, kemény hideg megcsipkedte, rózsásra festette az arcokat s mégis mosoly ült az ajkakon és szíves várakozás. Az önzellen lelkesedés, a győzelem biztos tudata nem gyakorolt még ilyen hatást Székesfehérvár lakosságára, mint a múlt vasárnap. S a mily örömmel várták Zichy Jenő grófot, a mily örömmel hallgatták, ép oly örömmel és léleki izgalmal biztositották a választási polgárok szeretetükről és bizalmukról.

Ma úgy áll a helyzet, hogy Zichy Jenő gróffal szemben csúfosan bukna bárki, akár miniszter, akár miniszterelnök legyen. Tiszta pártja nem is tehet egyebet, minthogy mély csendben és illő tavolságban mosolyogni igyekszik Székesfehérvár lelkesedésén.

A vasárnapi beszámoló és programbeszéd lefolyása a következő volt:

A kocsi a reggeli órákban sűrű tömegben sorakoztak a kijelölt helyen. Majd fél 9 után megindult a menet a vasúti állomás felé. Minden kocsin magasan lobogott a zászló, a lovak kordákkal és nemzeti színű szalagokkal voltak ékesítve.

A vonat megérkezését riadó éljenzés üdvözölte. Mikor Zichy Jenő gróf a peronon megjelent, az óriási: mintegy 2000 főre tehető tömeg csak úgy tombolt a lelkesedéstől. A gróf ruganyos léptekkel, fiatalos mosollyal lépett választói közé, a kiknek nyelvében dr. Kenessey Gyula ügyvéd, a megyei függetlenségi párt elnöke formás, szép beszédben üdvözölte. Zichy gróf röviden, lelkesen felelt a beszédre, kifejezve, hogy a függetlenségi pártba való belépése szívének régi végya volt. Szavainak befolyása után a tömeg a kijárat felé tölt, rágyujva a Kossuth-nótára, melynek akkordjai zúgva, harsogva verődtek vissza a fedélzet hatalmas ívei alatt.

A kocsisor pompás látványt nyújtott. Elöl két csikós-ruhába öltözött lovas vágatott, utána a gróf két négyes fogata. Az elsóban id. Almásy Ferenc és dr. Kenessey Gyula, a másodikban gróf Zichy Jenő és dr. Saára Gyula ültek. A menet körülbelül 200 kocsiból állott, az eleje a Magyar Királynál, a vége az Apáca-utcánál volt. Az ut mentén végig a közönség nagy tömege állott sorfalat, riadó éljenzéssel köszöntve a jelöltet, a ki mosolygó arccal viszonozta a szíves üdvözlöt. Körülbelül fél óráig tartott, míg a menet a Magyar Királyig ért. A fölvonulást a jelölt a szálloda erkélyéről nézte végig.

Tíz órakor a szálloda zsufolóság megtelt nagytermében megkezdődtek a beszédek. Dr. Saára Gyula szívélyesen üdvözölvén az egybegyűlteket felkérte dr. Czapáry László, Deutsch Aladár és Pénzes Imre urakat, hogy hívják meg Zichy Jenő grófot beszédjé elmondására, a ki riadó éljenzéstől kísérve csakhamar meg is jelent választói körében. Beszéde elott Saára Gyula dr. a következőket mondotta:

Igen tisztelt Polgártársak!

Kibontottuk a függetlenség harci zászlaját, hogy egy szívvel, lélekkel az alá tömörülve és sorakozva, kitartással, fáradságot nem ismerő lelkesedéssel küzdjünk az 1848-ban megalkotott dicső és nagy eszmék diadaláért.

Meg vagyok győződve, hogy Székesfehérvár kir. város független érzelmű polgárai nem fogják elhagyni a zászlót, különösen ma, a jelen válságos időben, midőn oly elenséggel kell megküzdenünk, ki az osztrák érdekek szolgálatában áll, mely ellenség harci jelszava a korlátot nem ismerő erőszakosság, a törvények lábál tiprása, titkos célja pedig megtráni a nemzet erejét és akarát, hogy annál könnyebben szolgáltathassa ki édes hazánk, Magyarország közjogi, gazdasági függetlenségét az osztrák érdekeknek.

A mai kormány' előke kortes-beszédeiben is nyíltan hirdeti, hogy Magyarország, édes hazánk csakis mint Ausztriával szerves, tárgyi és dologi kapcsolatban levő állam állhat fenn.

A mai kormány feladni akarja tehát nemcsak a dicső szabadságharc által elért eredményeket, de meghamisítani és kiforgatni akarja még a 67-iki kiegyezés lényegét is és Magyarországot oda akarja juttatni, hogy a törvényeinkben s a kiegyezésben biztosított jogaink feladása és ezredéves multunk megtagadásával, tönkre tegye édes hazánk jövőjét, hogy olyanok legyünk mint az osztrák tartományok.

Igen tisztelt választó polgártársak! Az osztrák párt áll tehát harci sorba, szemben az édes haza függetlenségéért küzdő és igaz lelkesedéstől áthatott magyar nemzeti párttal.

Ezen küzdelemünkben kiváló fontossággal bír igen tisztelt polgártársak, hogy a nagy harci küzdelemre felvonuló választó kerületek csatasorának élére oly kipróbált, megbízható, az édes haza függetlensége, annak alkotmánya és jólétére: lelkes-ülő vezéreket állítunk, kik diadalra fogják vinni kibontott zászlónkat.

Székesfehérvár szab. kir. város választó polgárai megtalálták a vezért Gróf Zichy Jenő szeretett képviselőjölőnk személyében, ki képes és hivatott arra, hogy zászlónkat diadalra vigye.

Emlékezzetek vissza szeretett polgártársaim a legközelebb mult azon idejére, midőn a nemzeti párt, feladva a 67-es alapot, belépett a függetlenségi pártba, a mi szeretett képviselőjölőnk volt az, ki könnyekig meghatva adott kifejezést annak, hogy a függetlenségi eszméknek már rég időkől fogva lélekben hiva volt s hogy neki már

rég időkől fogva azon igaz meggyőződés élt szívében, hogy szeretett édes hazánk boldogulását, gazdasági jólétét és függetlenségét csakis az 1848-iki dicső és nagy elvek alapján lehet elérni.

Képviselőjölőnk ezen igaz megnyilatkozása, a lelkesedésnek ezen igaz könnyei mint csalhatatlan gyöngyei a hazafiságnak, adják meg nekünk a legnagyobb erkölcsi biztosítékot arra, hogy ez a vezér, ki kezébe vette az 1848-as dicső elvek zászlaját, a sirlg ki fog tartani a nemes küzdelemben s nemcsak hogy el nem hagyja, hanem minden erejével kitartván, fáradságot nem ismerve fog küzdeni a zászló diadaláért.

Igen tisztelt választó polgárok! Lehet-e nekünk erősebb és nagyobb bizonyosságunk, hogy gróf Zichy Jenő képviselőjölőnk az 1848-iki eszmék tántorithatatlan és dicső bajnoka, mint az, midőn pártunk igazi vezére, a nemzeti függetlenség apostola, Kossuth Lajosnak fia, Kossuth Ferenc ajánlja őt, mint az 1848-as függetlenségi párt kipróbált és igaz hívét képviselőjölőnknek.

Kossuth Ferenc igaz vezérünk hozzánk intézett sürgönyét azzal zárja: — „Eljen gróf Zichy Jenő, a függetlenségi eszmék hűséges bajnoka” szívünkbeli, lelkünkbeli kiáltjuk tehát mi is vele együtt: Eljen gróf Zichy Jenő a székesfehérvári 1848-as és függetlenségi párt jelöltje. Szeretett képviselőjölő Urunk!

Tanuja azon igazi lelkesedésnek, mellyel e város függetlenségi polgárai vezérül óhajtották. Teljes bizalommal, igaz szeretettel és a függetlenségi polgárok egyhangú óhajából adom tehát át a zászlót, hogy azt vegye kezébe s vigye diadalra.

Most pedig felkérem Nagyméltóságodat, szíveskedjék programbeszédét megtartani.

Mi pedig szeretett polgártársak szeretetünknek, lelkesedésünknek, bizalmunknak ezen szavakban adjunk kifejezést:

Eljen gróf Zichy Jenő!!!

A zugó éljenzés lecsillapulta után Zichy Jenő gróf lépett a szónoki emelvényre. Hangja veszkettett a mély meghatottságtól, de csakhamar ércessé vált s a következő, éljenzésektől gyakran megszakított, nagyszabású beszédet mondta:

Igen tisztelt választó polgártársak!

Talán nagyobb elégtételt nem képzelhetek, mint a lelkesedés kitérését az én megjelenésemre. Jól tudom, hogy ez nem az én személyemet illeti, hanem az elvet, melyet képviselek. Jól esik, mert bizonyosságul szolgál annak, hogy a lemult országgyűlés lefolyása alatt tartott beszédeim és eljárásom az önk teljes megelégedésével találkozott. Beszámolót mondjak a multból? ... hiszen folytonos összeköttetésben állottunk egymással. Eljöttem annak idején tisztelt Polgártársak! elmondani, hogy kiléptem a kormányfőből (Eljenzés.)

Mikor a törvényesség felől kezdődik; mikor a törvényt nem tartják meg és törvénytelen dolgot követnek el egy egész nemzetet;

Papp Károly

selyem-műfestő és vegyészeti ruhatisztító

Székesfehérvárott
 Városház-tér, 5. szám alatt.
 (Bejárat a Megyeház-utcáról.)

Mindenmú őr-, nő-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végáruk, valamint ágynemű-től tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrovidebb idő alatti kiszolgálást ígérek. 2958 156-113

Mai lapunk 4 oldal.

0000039

szemben; mikor a nemzetet le akarják alacsonyítani; mikor a nemzetet megtámadják, kizsákmányolják és azon hátsó gondolattal, hogy ezen kizsákmányoló, kiszípolozó eljárással a szomszéd osztrák karjába vezessék: akkor ijedten kell észrevennünk, hogy az alap nem volt jó, hogy az alap csütörtököt mondott, más helyes alap pedig nem lehet, mint a függetlenségi és 48-as élv. (Eljenzés és taps.) Ez tavaly volt. Nem változtam én meg, de a viszonyok változtak és a kormányzati irány, mert, amidon beléptem a szabadelvű pártba, meg voltam győződve, hogy a jog, a törvény és az igazság egy nemzeti kormányval lehetséges lesz. Foszlanýokként mutak el a meggyőződés reményei és azon meggyőződésre kell jutnunk, hogy az ugynevezett vaskéz egy szentségtörő kézzé alakul át, mely az alkotmányt kikezdi, melynek nemtelenség az irányadója és vezetője, akkor aggódva kellett néznünk és azon meggyőződésre kellett jutnunk, hogy ez az alap nem az az alap, a melyen nemzetünk boldogulását el lehet érni. Már régebrég át voltam hatva a függetlenségi eszmétől, de azt hittem, hogy talán mások okosabbak, talán mégis lehet küzdelem önmagunkkal, elkövetünk mindent, míg végére a legutóbbi események bemutatják, hogy nincsen más kibontakozás, mint kilépni abból — hogy is mondjam csak — *bandából*, (Helyes. Ugy van.) mely a nemzet szívét beüti a tört, mely a hazát elárulja. Akkor volt az az ülés, amelyről tisztelt barátom, dr. Saára Gyula említett tett. Apponyi is csitított, de beláttuk, hogy ez nem lehet így tovább, hogy ezt nem lehet tovább tenni, mert akkor bünrészeséiv és cinkostársáivá leszünk mi is a bandának. (Helyeslés. Ugy van.) És akkor léptünk ki és térünk mi be a 48-asok táborába. Én 61 óta vagyok képviselő (Eljenzés.) 61-ben mint fiatal főszolgabíró lettem itt Bodajkon egyhangulag megválasztva és azóta az összes választásokban és küzdelmekben résztvettem. Megvallom őszintén, hogy ebben az elposványosodó és a hazafiságot leghátrább tevő világban mégis kiemelkedik valami és vindikálja jogait és azt mondja: elég volt abból és elementaris erővel tör ki belőle és mondhatom önöknek, aki ez utóbbi két hétben az egész országot bejártam, mondhatom, oly lelkesedés van, a melyből megtudja a nemzet, kivel van dolga, kikre támaszkodhatik és kikkel mehet. És ugy, a hogy azt Kézdivásárhelyen, Gyöngyösön és Gyarmaton láttam és tapasztaltam, úgy itt is azt látom, hogy tömörülnek egyesült erővel és kitartással. Azért szövetkeztünk és helyt fogunk állni, mert itt pártkülönbség nélkül azt mondjuk, hogy magyar párt, vagy osztrák párt. (Hosszas eljenzés.) Igen, mindenféle programmal, még átjellelt is állítanak és nincs az a gyalázatos intrika, amelyhez nem folyamodnának és mégis Damokles kardja függ fejük felett és azt mondhatjuk, hogy a Tisza többség ma már csak a múlt. Alkalmam volt legutóbb felszólalni és akkor ott a Házban a bekövetkezendő napok borzasztó sulya alatt elmondottam a nemzeti fogalmakat. Elmondottam és összehasonlítottam a mi államigazgatásunkat, a mi királyi hatalmunkat az európai kisebb államokéival. Egy kis nyomorult Szerbia vagy Bulgária, amelynek önállósága van, önálló nemzeti kormánya, amely érti a panaszokat és hiányokat s orvosolni is akarja.

Es mi hol állunk? Nekünk semmink sincs. Egy koronázott apostoli királyunk van (Eljenzés) akit minden ember szeret és tisztel (Eljenzés), de azt kívánjuk, hogy ne ilyen rossz akaratú emberek tanácsára hallgasson. A mi politikánk a jövőre nem lehet más, mint a teljesen független, önálló magyar birodalom létesítése, önálló vámtérület a magyar hadsereggel, az önálló magyar nemzeti bankkal. Láttuk, hogy mire készülnek. Zuhogva jönnek az újabb hírek. Most Grácból halljuk, hogy hoznak ránk egy törvényjavaslatot, melynek alapja, hogy magyar alkot-

mány szavazza meg — valószínűleg zsebkendővel — hogy 10 évre emeljék a mostani katonai létszámot. A legnagyobb kincstűnk az, hogy az adót mi szavazzuk meg évről-évre. Hát megint egy új törvényszerűt akarunk elkövetni.

Pártkülönbség nélkül működik az ellenzék az egész országban, melynek működése oda irányul, hogy parlamentet alakítsunk, mely ne a kamarilla, mely ne az osztrák viszonyok érdekeit képviselje, hanem magyar aspirációkat teljesítsen. A többség, a mely uszályhordója volt a bécsi kamarillának, söpörtessek el. Ennek az első feltétele az, hogy az alkotmányos jogokat a választási jogok kibővítése képezze. Hogy egy országban, a hol 19 millió lakos van, ott 2,300,000 élvezzék ezt a jogot, ez nem helyes. Hát a többi más ember nem ember? (Eljenzés.) Ep oly terhek báramlanak rájuk, mint arra, a ki szavazati joggal bír. Követeljük a választási törvény reformját titkos szavazással községről-közsegre. Hogy elejét vegyük ennek, az ugynevezett szabad választásnak, mert ezt kifogásolja mindenki, minden oldalról. Ha ez így lesz átalakítva, akkor nem lesz eshetősége annak, hogy bárki befolyásolhatja a választó polgárokat, akár a szolgabíró, akár a tiszaregimentári igazgató. Az igazság jelképében mint második pontot említem az alkotmányreform kérdését és pedig amennyire lehetséges, progresszív alapon. Szükséges a kerületek új felosztása, a mely eddig épűgy, mint a katonai felosztás, mindig nemzetellenes, magyarellenes formában jutott érvényre. — Egyszóval el kell követnünk mindent, hogy csakugyan megteremtjük a nemzet akaratának megfelelő. Magától értődik, hogy ez a most ujonan választandó parlament az elkövetett bünt megtorolja, mert olyanokkal, akik az alkotmánnyal így mertek bánni, azokkal többé nem lehet szóba állani. Mindent el kell követnünk, hogy a jogfolytonosságot helyreállítsuk. Ha van hiba a házasbályokban, azok megkorrigálása elől nem zárkozik senki sem el. És mindaz meglehet, hogy az első küzdelemben nem fog megtörténni, meg lehet és nincs kizárva, mert az erős kézzel állunk szemben, meglehet, hogy rövid hetek múlva újból feloszlatják a Házát, de én ugy vagyok meggyőződve, hogy a nemzet akarata mindig a 48. T. Barátaim! ne vegyétek rossz néven, hogy ha beszédemet be kell fejeznem; de ezen a héten annyit beszéltem, hogy a hangom otthon hagytam. Több elvtársam szívesen elkísért volna, de én nem hívtam őket. Hiszen mindenkinek nagy napja van ma, hogy vagy mint jelölt, vagy mint jelölttámogató működjék. Legyenek meggyőződve Uram, mindig meg fogok felelni megbízásomnak és azt a zászlót, amelyet a kezembe adtak, magasan fogom lobogtatni. (Hosszas és zajos eljenzés.)

Zichy Jenő beszéde után Péntes Imre városi biz. tag mondott lelkes, talpraesett beszédet, a függetlenségi zászló alá való soraközásra buzdítván a jelenvoltakat. Majd Kenessey Gyula dr. lépett a szövekre s ékezősül beszéddel figyelmeztette a választókat kitartásra. Figyelmezőbe ajánlotta, hogy tömörüljenek, mintha ellenjelölttel állának szemben, mert dacára, hogy eddig senki nem vállalkozott a jelöltségre, mégis le kell számolnunk a kormánypárt esetleges megtéptésével. Végül dr. Saára Gyula szóltott lelkes szavakkal bezárván a gyűlést, mire a tömeg a Kossuth-nóta éneklése mellett széteszlott.

Zichy Jenő gróf ezután látogatást tett dr. Saára Gyulánál, a hol a függetlenségi párt vezetéi egybegyűltek tiszteletére. Délután a jelölt a szövetkezett ellenzék pártirodájában való nagyfokú elfoglaltsága miatt visszatért Budapestre.

ÜJDONSAGOK.

— A Kath. Kőr estélye. Még a Katholikus Kőr életében is kiváló helyet foglalt el az a pompás estély, melynek vasárnap este voltunk tanúi. A program minden pontja oly előkelő izlésről tesz tanúságot, annyi nemes élvezetet és szórakozást nyújtott, hogy a jelenvoltak emlékeiből vajmi nehéz lenne elmosni. Az estély középpontja Károly Ignác ciszt. r. tanár kitűnő felolvasása volt: „Második ismeretlen a nevelésben” címmel. Károly tanár ur remek felolvasásainak láttuk immár példáját. Ismerjük kitűnő képességét, hogy nehéz, nagy témákat oly mélyeséggel tudással, az élet nagy iskolájában szerzett oly gazdag tapasztalatainak elmondásával fűszerezi, hogy igazi mély hatását minden hallgatója érzi. A mit a multban tapasztalunk, utjabban csak ismétlődni láttuk. A szent mise-hallgatásról szólott. Nehéz kikerülni benne a prédikáció felé való hajlást. Pedig ez a felolvasás nem prédikáció volt, hanem okoskodás, sokszor tréfás, szellemes beszélgetés, amely elejétől végig szellemes is, meggyőző is volt. Igazán örvendünk s örvend velünk a közönség is, hogy a kitűnő felolvasó munkáját fűzetben is meg fogja jelentetni.

Nagy örömmel hallottuk Rónászeky Irén kisasszonyt, az országos színészegyesület színiiskolájának feles képzetségi növendékét. A szakértők fényes, ragyogó művészi jövőt jósolnak Rónászeky kisasszonynak. A mit mi láttunk, csak megerősít bennünket az ő ítéletükben. Művésznő láttunk minden ízében, a ki átérzi, átoldogalmaz magában szerepe minden legkisebb részletét s éreztetni tudja a közönséggel mindazt, amire vállalkozott. Első darabja: „Mi a haza”, az elbeszélő művészetnek igazán becses példánya, a mely nehez, ép oly szép volt az előadás által. A hazaért való rajongás érzelmét oly tüzellel, oly lélekemelő páthosszal tolmácsolta, hogy méltán rászolgált a közönség tapsviharára. Színtügy értékes volt a „Ha én férfi volnék” című monológ, a melynek százféle hangulatnyilvánulását pazar művészettel láttuk tolmácsolva. Olvasóink mulattatására legközelebbi számunkban le is közöljük egész terjedelmében. A mint halljuk — a fiatal művésznő februárban a városi színházban is fog vendégszerepeini.

A felolvasó estély zenei részét a honvéd zenekar nyitotta meg Wagner Richard legkiválóbb alkotásainak egyikével a „Lohengrin” ábránddal; ez azon mű, a melynek szépségét még a Wagnerzene ellenségei is kénytelenek elismerni, hacsak sötét elfogultsággal nem akarnak valódatlani. Frycsaj Richard, a honvédzenekar kitűnő tehetségű karmestere e mestermű művészi interpretálásával zenekedvelő közönségünket nagy halára kötelezte, módot nyújtva oly zenei élvezetre, mely sokáig emlékeztetéssé lesz mindnyájunkra. Nagy tetszést aratnak Moshammernak a m. kir. opera első hárfásának csinos hárfá darabjai, melyeket Frycsaj hangszerrel ügyesen, fényes tanúságot téve ezáltal zeneszerzői talentumáról is. Küönös dicsérettel kell a hárfá kezelőjéről, Albrecht zeneőrmesterről megemlékeznünk, a ki alig 1 és fél évi tanulmányi idő alatt, a melyet az országos zeneakadémian töltött, óriási haladást tett a hárfajátékban. A kath. kőr dalárdájától Rheinberger karácsonyi oratoriumából hallottunk ezutal két, eddig elő nem adott részletet, melyeket dr. Kneifel Ferenc vezetése alatt a honvédzenekar kísért. A Bariton solót Ketskés Elek énekelte szívhez szóló kellemes csengésű hangjával, míg a „Napkeleti bölcsék imáját” a dalárda 8 tagja énekelte dicséretes precizitással, lelkesedést kelte a zenekedvelő közönség körében.

Az énekszámok betanításának érdeme dr. Kneifel Ferencé, aki nemcsak mély zenei tudással, de ezenfelül páratlan odaadással és fáradozott a siker érdekében.

A hangverseny esté 8 órakor társasvacsora.

Szlanyinka Ferenc

férfiszabó

Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca I. szám.

2869 156-112
Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat a legfinomabb ősz és téli angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű úri-, egyen- és papi-ruhák legutáncóbb ár melletti, korrekt és gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

